

Talousarvion 2025 laadintaohje

Kh 12.08.2024 § 112
192/02.02.00/2024

Valmistelija hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Valtiovarainministeriön kevään 2024 talouskatsauksen mukaan Suomen talouden taantuma on ollut pidempi ja syvempi kuin aiemmin arvioitiin. Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Katsauksen mukaan bruttokansantuote ei kasva vuonna 2024. Vuonna 2025 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosentilla ja vuonna 2026 1,5 prosentilla. Työttömyysasteen ennustetaan olevan 7,4 prosenttia kuluvana vuonna, 7,2 prosenttia vuonna 2025 ja 6,7 prosenttia vuonna 2026. Työllisyysasteen arvioidaan olevan 73,2 prosenttia vuonna 2024, 73,6 prosenttia vuonna 2025 ja 74,5 prosenttia vuonna 2026.

Kuntaliiton pääekonomistin mukaan kuntien talousnäkömät heikkenivät rajusti tuoreessa kehitysarviossa. Jos kunnat eivät toteuttaisi kehyskaudella sopeutustoimia lainkaan, kuntien ja kuntayhtymien vuosikatteet eivät valtiovarainministeriön arvion mukaan riittäisi kehysvuosina edes poistoihin, saati nettoinvestointeihin. Pääekonomistin arvion mukaan kunnat ovat sote- ja TE-palvelu-uudistusten keskellä nyt äärimmäisen vaikean talousnäkömän edessä. Talouden vakauttaminen pakottaa kunnat sopeutustoimiin jo tämän vuoden aikana. Keskeisin syy heikentyneen talousnäkömän taustalla on kuntien odotettua voimakkaammin nousseet menot viime vuosina sekä tarkentuneet sote-siirtolaskelmat ja niiden vaikutukset kuntien tuloihin.

Lappajärven kunta on noudattanut tarkkaa taloudenpitoa ja tätä tulee jatkaa tulevina vuosina. Talousarviovuosi 2025 tulee olemaan jälleen erittäin haasteellinen, vaikka Kuntaliiton huhtikuun veroennustekehikon mukaan kunnallisverotulot tulevat kasvamaan noin 90.000 euroa vuoteen 2024 verrattuna. Sen sijaa yhteisöverot ja kiinteistöverot tulisivat laskemaan.

Kuntaliiton julkaiseman ennakkollisen valtionosuuslaskelman mukaan Lappajärven kunnan valtionosuudet v. 2025 tulisivat olemaan noin 3.291.000 euroa. Vuodelle 2024 valtionosuuksia on budjetoitu 3.141.990 euroa. Alustavassa valtionosuuslaskelmassa TE-palvelujen rahoittamiseen saatava valtionosuus on noin 273.000 euroa. Kun se eliminoidaan, pienenee Lappajärven kunnan vuoden 2025 peruspalvelujen valtionosuus noin 125.000 eurolla vuoteen 2024 verrattuna. Lisäksi tulee huomoida, että vuoden 2024 ensimmäisessä (1.1.-30.4.2024) osavuositarkastuksessa tilikauden alijäämä oli noin 40.000 euroa, eli todennäköistä on, että tilinpäätös tulee olemaan alijäämäinen.

Lähtökohtaisesti toimialojen tulee laatia talousarvio vuodelle 2025 vuoden 2024 tasoon pois lukien palkat sivukuluineen. Talousarvioesityksessä tulee kuitenkin huomioida kustannuspaikkatasolla toiminnallisen muutoksen

vaatima määrärahatarve joko lisäävästi tai vähentävästi (käyttötulot ja –menot).

Investoinniksi katsotaan hanke, jonka kustannusarvio on vähintään 10.000,00 euroa. Muut kustannukset tulee budjetoida käyttötalousosaan.

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT, Julkisan alan unioni JAU ovat hallinnoissaan neuvottelujärjestö JUKO ja Julkisen alan unioni JAU ovat hallinnoissaan hyväksyneet kolmivuotisen sopimusratkaisun ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Näin ollen vuoden 2025 sopimuskorotuksista ei ole laadintaohjetta annettaessa tietoa. Vuoden 2025 talousarviopalkat budjetoidaan siten, että kesäkuun 2024 palkkoja korotetaan 1,5 prosentilla. Lisäksi huomioidaan palkkoihin tulevat työkokemuslisät.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden kuntastrategian. Jo kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja –suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tavoitteiden asettamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Valiokunnat valmistelevat talousarvioesityksensä 25.10.2025 mennessä. Toimialojen tulee varautua karsintakierrokseen. Kunnanhallitus käsittelee talousarvioehdotuksen marraskuussa ja valtuusto joulukuussa.

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027 laadintaohje on jaettu esityslistan oheismateriaalina.

Esittelijä	Hallintojohtaja Päivi Huhtala
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion 2025 laadintaohjeen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Lisätietoja antaa	Hallintojohtaja Päivi Huhtala, paivi.huhtala(at)lappajarvi.fi, puh. 044-3699 414.